

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP VỀ HOẠT ĐỘNG TỰ HỌC CỦA SINH VIÊN NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO THEO CHƯƠNG TRÌNH CDIO

REALITY RESEARCH AND PROPOSED SOLUTIONS ON SELF-STUDYING ACTIVITIES OF STUDENTS TO IMPROVE TRAINING QUALITY UNDER THE CDIO PROGRAM

Nguyễn Thị Huyền Trang¹, Trần Thị Mai¹,

Đinh Phương Thảo¹, Nguyễn Phương Thảo¹, Nguyễn Thị Thu Thủy^{2,*}

TÓM TẮT

Nghiên cứu này nêu lên thực trạng hoạt động tự học của sinh viên và đưa ra các giải pháp tự học cho sinh viên nhằm nâng cao chất lượng đào tạo theo chương trình CDIO của trường Đại học Công nghiệp Hà Nội. Dữ liệu thông tin thu thập từ 986 sinh viên các khoa khóa 13 và khóa 14 thông qua bảng hỏi và phỏng vấn. Số liệu sau khảo sát được dùng excel tổng hợp kết quả, tổng hợp số liệu, vẽ biểu đồ từ đó đưa ra nhận xét kết luận thực tiễn so với lý thuyết về nội dung nghiên cứu. Trên kết quả tổng hợp, nhóm tác đưa ra các giải pháp giúp nâng cao hiệu quả tự học cho sinh viên và đề xuất một số khuyến nghị giúp nâng cao chất lượng đào tạo theo chương trình CDIO.

Từ khóa: *Thực trạng; giải pháp; hoạt động tự học; Đại học Công nghiệp Hà Nội; chương trình CDIO.*

ABSTRACT

This study highlights the reality of students' self-study activities and offers self-study solutions for students to improve the quality of training under the CDIO program of Hanoi University of Industry. Information data was collected from 986 Students in Grades 13 and 14 through questionnaires and interviews. The data after the survey is used excel to synthesize the results, synthesize the data, draw charts from which to make practical conclusions compared to the theory of the research content. Based on the aggregated results, the working group proposed solutions to improve the effectiveness of student self-study and proposed some recommendations to help improve the quality of training under the CDIO program.

Keywords: *Current situation; solutions; self-study activities; Hanoi University of Industry; CDIO Program.*

¹Lớp KT2 - K13, Khoa Kế toán - Kiểm toán, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

²Khoa Kế toán- Kiểm toán, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

*Email: thuthuy.dhcn@gmail.com

1. GIỚI THIỆU

Tự học đóng vai trò rất quan trọng trên con đường học vấn của mỗi người. Đào tạo theo học chế tín chỉ cũng chính là phương thức đào tạo tiên tiến trên thế giới, là phương

thức nâng cao tính chủ động của người học, phát huy tính sáng tạo và nâng cao hoạt động trí tuệ của sinh viên. Chính vì vậy, chuyển đổi phương thức đào tạo từ biên chế sang học chế tín chỉ là bước chuyển tất yếu khách quan của hệ thống giáo dục đào tạo đại học của Việt Nam theo xu thế hội nhập khu vực và quốc tế.

Kiến thức là vô hạn trong khi trí nhớ con người là hữu hạn và tự học chính là quá trình đi chiếm lĩnh tri thức. Tất nhiên bất kì sự khởi đầu của một công việc nào cũng đều gặp khó khăn, thách thức và hoạt động tự học cũng tương tự. Không có bất kì một sự thành công nào mà không hề gặp thách thức, cái quan trọng là chúng ta có kiên trì đi tiếp hay không. Hoạt động tự học sẽ giúp chúng ta rèn luyện tính kiên trì, rèn luyện thói quen tích cực, chủ động hơn trong hoàn cảnh khó khăn. Hơn hết tự học sẽ giúp chúng ta thấy được cái tốt, cái đẹp của tri thức từ đó trở nên say mê khám phá, học hỏi nhiều điều mới lạ hơn nữa.

Ngày nay mô hình đào tạo đại học theo tín chỉ ngày càng hoàn thiện, sinh viên chỉ cần hoàn thành một số lượng môn học nhất định nhằm tích lũy đủ số tín chỉ quy định cho chương trình đào tạo mình theo học. Khác biệt lớn nhất so với hệ thống đào tạo theo niên chế trước đây là sinh viên được chủ động sắp xếp lịch học của mình bằng cách đăng ký các môn học theo một trật tự quy định, đào tạo sinh viên theo tiêu chuẩn đầu ra, hướng cho sinh viên tinh thần tự tìm hiểu, nghiên cứu, dạy cho sinh viên cách học theo hướng dẫn, số tiết học trên lớp ít hơn và sinh viên phải tự học nhiều hơn. Với sự thay đổi môi trường học của các bạn sinh viên năm nhất, sự thay đổi về chương trình đào tạo đã tạo ra sự ngỡ ngàng cho sinh viên các trường nói chung và sinh viên trường Đại học Công nghiệp Hà Nội nói riêng. Đa phần sinh viên vẫn chưa biết mình phải làm gì để có thể tự học và gặp rất nhiều khó khăn trong hoạt động tự học của bản thân. Nghiên cứu này được thực hiện với mục đích đề xuất các giải pháp giúp sinh viên tự học đạt kết quả tốt, nâng cao chất lượng đào tạo theo chương trình CDIO của trường Đại học Công nghiệp Hà Nội.

2. CƠ SỞ LÝ LUẬN

Nghiên cứu này dựa trên nền tảng là các công trình nghiên cứu trước đó về thực trạng và giải pháp về hoạt động tự học của sinh viên:

Nguyễn Cảnh Toàn chủ biên các công trình nghiên cứu về tự học, như: “Tự học, tự đào tạo - tư tưởng chiến lược của phát triển giáo dục Việt Nam”, “Luận bàn và kinh nghiệm về tự học”. Những công trình nghiên cứu về tự học, phân tích sâu sắc bản chất tự học, xây dựng khái niệm tự học chuẩn xác, đưa ra mô hình dạy - tự học tiến bộ với những hướng dẫn chi tiết cho giáo viên thực hiện mô hình này. Ông khẳng định trong nghiên cứu của mình: “Học bao giờ cũng gắn liền với tự học, tự rèn luyện để biến đổi nhân cách của mình. Người dạy giỏi là người dạy học sinh biết cách tự học, tự nghiên cứu, tự giáo dục”.

Nguyễn Cảnh Toàn, Nguyễn Kỳ, Vũ Văn Tảo, Bùi Tường nghiên cứu “Quá trình dạy - tự học” đã luận giải vấn đề “thầy dạy, trò tự học” với các nội dung: mô hình, chu trình, quy trình dạy - tự học, hệ phương pháp dạy - học tích cực lấy người học làm trung tâm, cần phải hướng dẫn cho người khác tự học thông qua tài liệu hướng dẫn tự học...

Phạm Trung Thanh với “Phương pháp học tập, nghiên cứu của SV cao đẳng, đại học”, đã xác lập mô hình về phương pháp học tập - nghiên cứu của sinh viên gồm các thành phần: xác định mục đích, động cơ, thái độ, việc học ở trên lớp, việc học tập nghiên cứu ở nhà, việc học tập, nghiên cứu ở tập thể, việc học tập nghiên cứu qua kiểm tra, thi...

Tác giả Phan Quốc Lâm (2010) với công trình “Tiếp cận vấn đề kĩ năng theo quan điểm tâm lí học hoạt động”, Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt, tháng 11. Tác giả Dương Thị Linh (2010), “Một số vấn đề về hoạt động tự học của sinh viên trong giai đoạn hiện nay”, Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt, tháng 1. Các tác giả nghiên cứu đã đưa ra những nhận định đúng đắn về tự học, không những vậy còn đưa ra các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả tự học trong mọi cấp bậc học. Các tác giả trước đã thực hiện nghiên cứu nhiều về hoạt động tự học và chỉ ra được tầm quan trọng của hoạt động này.

Trong phạm vi của bài báo, nhóm nghiên cứu sẽ thực hiện nghiên cứu khảo sát về hoạt động tự học của sinh viên trường Đại học Công nghiệp Hà Nội trong đề án thực hiện chương trình đào tạo theo CDIO. Với bối cảnh cuộc cách mạng Công nghiệp 4.0 đang diễn ra, việc đào tạo nguồn nhân lực phù hợp với nhu cầu của xã hội là hết sức cần thiết. Để có thể làm được điều đó, đòi hỏi không những đội ngũ giáo viên giỏi, phương thức giảng dạy phù hợp mà còn cần tinh thần tự học của sinh viên. Nghiên cứu đề tài vấn đề tự học trong đề án thực hiện chương trình đào tạo CDIO mang tính thực tiễn cao, khi tiến hành nghiên cứu sẽ tìm ra được các nhân tố, cũng như giải pháp nhằm nâng cao tinh thần tự học của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội. Lợi thế khi thực hiện đề tài này là số lượng nghiên cứu của lĩnh vực này chưa nhiều, hơn nữa việc đưa chương trình đào tạo CDIO là một bước tiến quan trọng thay đổi phương thức dạy và học của thầy và trò trường Đại học Công nghiệp Hà Nội.

Việc tiến hành nghiên cứu hi vọng sẽ mang lại nhiều kết quả mới mẻ, có ích cho các bạn sinh viên.

3. DỮ LIỆU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

- Phương pháp tổng quan tài liệu: Phương pháp này giúp cho nhóm tác giả xác định được dự kiến nhân tố nghiên cứu. Nhóm đã thu thập tài liệu từ nhiều nguồn khác nhau như trên các bài báo, bài nghiên cứu khoa học, luận văn, các nhà khoa học nghiên cứu các vấn đề liên quan tới đề tài, tìm hiểu từ mục lục tài liệu tham khảo của các bài nghiên cứu liên quan tới đề tài, tìm kiếm trên google scholar... Từ những tài liệu tìm hiểu nhóm tổng hợp tài liệu nghiên cứu theo từng nhóm tài liệu theo ý tưởng kết cấu đề tài nghiên cứu của nhóm thứ nhất là tổng quát về chương trình đào tạo theo chương trình CDIO, thứ hai tổng quát về hoạt động tự học, thứ ba thực trạng và những khó khăn sinh viên gặp phải trong quá trình tự học và cuối cùng là nhóm các giải pháp giúp sinh viên tự học.

- Phương pháp phỏng vấn: Nhóm tác giả đã phỏng vấn 50 bạn sinh viên khóa 13 và 14 dựa trên các nhân tố dự kiến để lựa chọn xem các nhân tố nào phù hợp để đưa vào bảng khảo sát. Nhóm đã phỏng vấn các bạn sinh viên về các vấn đề như: mức độ hiểu của sinh viên về chương trình đào tạo theo CDIO, quan điểm về hoạt động tự học (HĐTH) của các bạn sinh viên, thực tiễn của HĐTH của các bạn sinh viên, những khó khăn các bạn sinh viên gặp phải trong quá trình tự học và những nhân tố tác động tới HĐTH của các bạn sinh viên. Nhóm tác giả đã lập một bảng câu hỏi dự kiến để thực hiện cuộc khảo sát.

- Phương pháp điều tra, khảo sát: Lập bảng hỏi để điều tra các đối tượng. Từ kết quả tổng hợp của cuộc phỏng vấn khảo sát nhóm đã lập phiếu khảo sát đảm bảo đầy đủ các câu hỏi giúp nhóm tác giả phân tích làm sáng rõ vấn đề nghiên cứu. Trong bảng khảo sát gồm có: mở đầu giới thiệu về nhóm kèm mục đích của cuộc khảo sát và mục đích của số liệu nhóm thu thập được, phần câu hỏi khảo sát nhóm tác giả đã đặt ra các câu hỏi đảm bảo các thông tin nhóm cần thu thập đồng thời ước lượng thời gian các bạn sinh viên làm xong bảng khảo sát, phần kết là lời cam kết đảm bảo an toàn thông tin cá nhân và lời cảm ơn. Nhóm tác giả đã phát ra 500 phiếu khảo sát thực tế trên lớp các khóa 13 và 14 đồng thời gửi link khảo sát cho các lớp khóa 13 và 14.

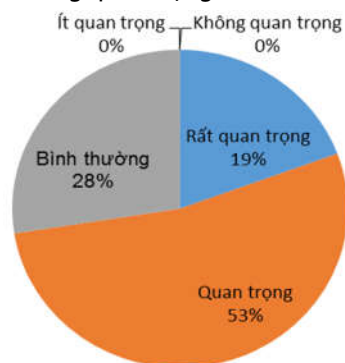
- Phương pháp thống kê mô tả: Sau cuộc khảo sát nhóm tác giả đã nhận được 982 phiếu khảo sát thu về trong đó có 504 phiếu khảo sát online và 482 phiếu khảo sát thực tế cùng nhiều góp ý về các giải pháp giúp các bạn sinh viên trong quá trình tự học. Nhóm tác giả dùng excel tổng hợp kết quả khảo sát, tổng hợp số liệu, vẽ biểu đồ từ đó đưa ra nhận xét kết luận thực tiễn so với lý thuyết về nội dung nghiên cứu để viết báo cáo.

4. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

4.1. Thực trạng

Thực trạng nhiều bạn sinh viên đã nhận thức được tầm quan trọng của hoạt động tự học có tới 72% sinh viên nhận

thức hoạt động tự học có vai trò rất quan trọng và quan trọng, 0% sinh viên chọn hoạt động tự học có vai trò ít quan trọng và không quan trọng đối với bản thân mình.

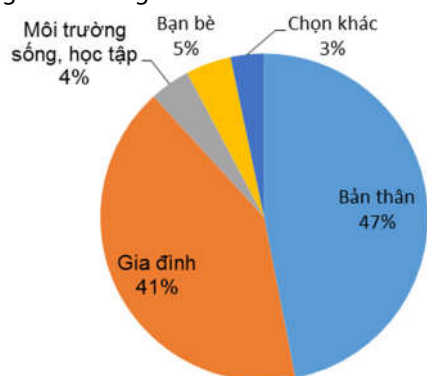

Hình 1. Biểu đồ nhận thức về tầm quan trọng của việc tự học đối với sinh viên

Hình 2. Biểu đồ các hình thức tự học của các bạn sinh viên

Thực tế cho thấy các bạn sinh viên hoạt động tự học dưới nhiều hình thức khác nhau nhưng phần đa tự học theo phương pháp truyền thống, có tới gần 60% các bạn sinh viên chọn phương pháp tự học của mình là tự tìm hiểu trong khi các phương pháp học áp dụng trong chương trình đào tạo CDIO là học nhóm kết hợp tự học sau khi nghe giảng viên hướng dẫn.

Hình 3. Biểu đồ những nhân tố ảnh hưởng tới HĐTH của sinh viên

Qua khảo sát, nhóm tác giả nhận thấy sinh viên gặp nhiều khó khăn trong hoạt động tự học. 47% sinh viên lựa chọn chưa xác định được mục tiêu học tập, không có động lực, kỷ luật tự giác, sự tập trung, thiếu tài liệu học tập, thiếu các kỹ năng mềm... Bên cạnh khó khăn từ chính bản thân sinh viên còn có các khó khăn từ môi trường sống học tập như gia đình, các mối quan hệ thầy cô, bạn bè, lịch học.

4.2. Giải pháp

Trên thực tế nghiên cứu nhóm tác giả đưa ra một số giải pháp giúp sinh viên tự học hiệu quả hơn và hoàn thành tốt chương trình đào tạo theo CDIO.

Đối với sinh viên:

- Tìm mục đích, động cơ cho việc học
- Nâng cao tinh thần tự giác
- Tạo hứng thú với môn học/ ngành học
- Rèn luyện kỹ năng ghi nhớ cùng các kỹ năng mềm
- Cách tìm tài liệu và phân tích tài liệu

Đối với giảng viên:

- Giúp sinh viên nắm được đề cương môn học
- Xác định rõ nội dung tự học và phương tiện để thực hiện truyền tải nội dung đó

- Kiểm tra đánh giá HĐTH của sinh viên
- Tạo hứng thú học tập tìm hiểu cho sinh viên

Đối với nhà trường:

- Cung cố nâng cấp mở rộng cơ sở vật chất
- Áp dụng các hình thức khen thưởng cho các cá nhân tổ chức có thành tích tốt
- Tăng cường khai thác các tiện ích của mạng nội bộ, nguồn tư liệu điện tử

- Tiếp tục hoàn thiện chương trình đào tạo CDIO

- Tạo môi trường học tập tốt nhất

4.3. Thảo luận

Nhiều sinh viên đã nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của hoạt động tự học cũng như động cơ tự học trong chương trình đào tạo CDIO. Nhưng trong quá trình hoạt động tự học còn gặp nhiều khó khăn. Khó khăn xuất phát từ chính bản thân sinh viên đấy là chưa xác định được mục tiêu học tập, không có động lực, kỷ luật tự giác, sự tập trung, thiếu tài liệu học tập, thiếu các kỹ năng mềm... Bên cạnh khó khăn từ chính bản thân sinh viên còn có các khó khăn từ môi trường sống học tập như gia đình, các mối quan hệ thầy cô bạn bè, lịch học. Từ đấy nghiên cứu đã đưa ra các giải pháp giúp sinh viên hoạt động tự học có hiệu quả nâng cao chất lượng đào tạo theo chương trình CDIO.

5. KHUYẾN NGHỊ

- Nhà trường nên qua tâm hơn tới cơ sở vật chất phục vụ việc học tập cho sinh viên ngoài giờ lên lớp.

- Tổ chức giao lưu lồng ghép các cuộc thi phát huy tinh thần tự học của sinh viên cũng như trao đổi các kỹ năng mềm cho sinh viên.

- Giới thiệu, tuyên dương các gương mặt tiêu biểu

- Tổ chức các buổi tọa đàm giao lưu giữa giảng viên với sinh viên, giữa những doanh nhân, những sinh viên cũ đã thành đạt với sinh viên đặc biệt là sinh viên năm nhất.

- Giảng viên đổi mới trong phương pháp dạy, kiểm tra, đánh giá chất lượng sinh viên, lồng ghép thực tế cuộc sống vào bài giảng, giới thiệu tài liệu tham khảo...

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Như Xuân, 2018. *Chủ tịch Hồ Chí Minh với tinh thần học và tự học*.
- [2]. *Tiểu luận thực trạng về vấn đề tự học của sinh viên Đại học Ngân Hàng TP Hồ Chí Minh trong chương trình đào tạo tín chỉ hiện nay*.
- [3]. Kiều Xuân Thực, 2017. *Tập huấn xây dựng chuẩn đầu ra theo thiếp cận CDIO - Trường Đại học Công Nghiệp Hà Nội*.
- [4]. Phạm Thị Hương. *Thực trạng sinh viên tự học Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng*.
- [5]. Đinh Thị Hoa. *Thực trạng hoạt động tự học của sinh viên Trường Đại học Hoa Lư, Ninh Bình*.
- [6]. Nguyễn Ngọc Bảo, 1980. *Tổ chức dạy học, một số vấn đề về lý luận dạy học*. Tủ sách trường CBQL và NVGD.
- [7]. Lê Khánh Bằng, 1998. *Tổ chức phương pháp tự học cho sinh viên Đại học*. NXB ĐHSP Hà Nội.
- [8]. Lê Khánh Bằng, 1998. *Phương pháp tự học (đề cương chuyên đề)*. Đại học sư phạm.
- [9]. B. P. Exipov, 1997. *Những cơ sở lý luận dạy học, Tập 1*. NXB Giáo dục.
- [10]. Hoàng Anh, Đỗ Thị Châu, 2008. *Tự học của sinh viên*. NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [11]. Nguyễn Quốc Chí, Nguyễn Thị Mỹ Lộc, 2009. *Tập bài giảng Lý luận đại cương về quản lý*.
- [12]. Nguyễn Quốc Chí, Nguyễn Thị Mỹ Lộc, 1997. *Những cơ sở khoa học về quản lý giáo dục Trường CBQL giáo dục - Đào tạo*. Hà Nội.
- [13]. Nguyễn Minh Đạo, 1997. *Cơ sở khoa học quản lý*, NXB chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [14]. Hà Thị Đức, 1993. *Về hoạt động tự học của sinh viên sư phạm*. Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục số 5.
- [15]. Đặng Vũ Hoạt, Hà Thị Đức, 1994. *Lý luận dạy đại học*. NXB Trường ĐHSP Hà Nội.
- [16]. Nguyễn Mai Hương, 2012. *Nghiên cứu phương pháp dạy học hiệu quả cho các lớp đại học hệ từ xa - Viện Đại học Mở Hà Nội*. Đề tài nghiên cứu khoa học cấp Viện.
- [17]. Đặng Bá Lâm, 2003. *Kiểm tra - đánh giá trong dạy - học đại học*. NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [18]. Vũ Thị Lý, 2014. *Quản lý hoạt động tự học của sinh viên trong đào tạo theo học chế tín chỉ tại trường Đại học Hòa Bình*. Luận văn Thạc sĩ Quản lý Giáo dục, trường Đại học Giáo dục.
- [19]. Rubakin, 1962. *Tự học như thế nào*. NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [20]. Nguyễn Cảnh Toàn, 1997. *Quá trình dạy - tự học*. NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [21]. Nguyễn Cảnh Toàn, 1999. *Luận bàn về kinh nghiệm tự học*. NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [22]. Nguyễn Cảnh Toàn, 2001. *Tuyển tập tác phẩm tự học - Tự giáo dục - Tự nghiên cứu*. Trường ĐHSP Hà Nội
- [23]. Trịnh Quang Từ, 1996. *Phương pháp tự học*. NXB Thành phố Hồ Chí Minh.